

Sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek, tanulók ellátása a jogszabályok tükrében

Seregélyes, 2016. október 19.

*Molnár László
tanügy-igazgatási
igazgatóhelyettes*

Baptista Pedagógiai Intézet

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló

- ✓ **kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló**
- ✓ *a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:*
- ✓ *aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,*
(aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján **mozgásszervi, érzékszervi** (látási, hallási), **értelmi** vagy **beszéd fogyatékos**, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén **halmozottan fogyatékos**, **autizmus spektrum zavarral** vagy egyéb **pszichés fejlődési zavarral** (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd
- ✓ *ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,*
- ✓ *ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,*
- ✓ *b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,*

	SNI	BTM	
	mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar	„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség.” (BTM)	
jellemzők	Rendellenesség, zavar hosszantartó, súlyos, vélhetően biológiai kóreredet, markáns maradványtünetek	Nehézség nehezen tisztázható kóreredet, nincs feltűnő fejlődési eltérés, enyhe maradványtünetek, részterületeket érintő iskolai eredménytelenség	
diagnózis	Pl.: Viselkedészavarok (BNO: F 90 - F 98) Specifikus és általános tanulási zavarok (BNO: F 80 – F 83)	BNO: nincs	BNO: nincs

Ellátási kötelezettség

Nkt. 27. § (8) A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben **a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni.** A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges.

Nkt. 27. § (5) Az **általános iskola**, a középfokú iskola **köteles megszervezni** a tanuló heti kötelező óraszama és az osztályok engedélyezett heti időkeret különbözete terhére a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a **beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára**, továbbá az első–negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, **differentiált fejlesztést biztosító egy–három fős foglalkozásokat.**

SNI-s gyermekek, tanulók ellátása történhet

- Saját alkalmazású fogyatékosági típusnak megfelelő gyógypedagógussal (főállású, óraadó, megbízási szerződéses)
- Utazó gyógypedagógiai hálózaton keresztül (állami intézményfenntartó központ útján – ekkor nem vehetjük figyelembe a számított létszám során a tanulót) – Nkt. 47. § (10)
- Pedagógusok állandó helyettesítési rendszerén keresztül – ez nem működik! (229/2012. Korm. r. 30. §)

	SNI rendellenesség, zavar	BTM nehézség	
ellátásuk	rehabilitációs célú tanórai órakeret terhére sérülésspecifikus ellátás: fejlesztő terápiák, pszichológiai gondozás Órakeret meghatározása: R. 138. § (1)	fejlesztő terápiák, pszichológiai gondozás, fejlesztő foglalkozás, Órakeret meghatározása: [Nkt. 27. § (4)]	
szakember-szükséglet	<u>rehabilitációs célú órakeret terhére szervezett foglalkozás</u> : pszichológus, fogyatékoság típusnak megfelelő gyógypedagógus /terapeuta, konduktor/ Finanszírozott heti időkeret: Nkt. 6.mell.	fejlesztő pedagógus, (pszichológus, gyógypedagógus)	fejlesztő pedagógus: bármely pedagógus, aki szakirányú továbbképzésen szerzett BTM területen szakképzettséget

SNI

BTM

finanszírozás

SNI normatíva számított létszám alapján 2-3 főként

Igénybevétel feltételei:

- Működési engedély jelölje ki feladatként
- A szakértői vélemény intézménykijelölése
- A szakértői vélemény érvényessége
- A pedagógiai program rendelkezzen a fogyatékoság típusának megfelelő fejlesztésről
- Szakember-ellátottság megléte
- A rehabilitációs órák, fejlesztési tervek dokumentálása

Nem számítható be a számított létszámba

diagnosztika

Illetékes szakértői bizottságok

Illetékes szakértői bizottságok

Szakértői bizottságok

1. Tankerületi szakértői bizottságok főbb feladatai

- a harmadik életévét betöltött gyermek, tanuló teljes körű pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, továbbá szükség szerint orvosi vizsgálata
- a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség megállapítása vagy kizárása és az ehhez kapcsolódó felülvizsgálatok elvégzése
- a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapítása
- ha a tankerületi szakértői bizottság megítélése szerint a gyermeknél a sajátos nevelési igény valószínűsíthető, saját vizsgálatának dokumentációját és annak eredményeit, a vizsgálat alapján tett megállapításait, valamint a rendelkezésükre álló egyéb iratokat megküldi a megyei szakértői bizottság részére

2. Megyei szakértői bizottságok főbb feladatai

- a tankerületi szakértői bizottság szakmai működésének koordinációja, protokollok fejlesztése
- a háromévesnél fiatalabb gyermekek teljes körű pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, továbbá szükség szerint orvosi vizsgálata
- a sajátos nevelési igény megállapítása vagy kizárása
- sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók esetében a felülvizsgálatok elvégzése
- jogszabályban meghatározott esetben a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló családja részére a juttatások és kedvezmények igénybevételéhez szükséges igazolások kiadása

Szakértői bizottságok vizsgálatai

A vizsgálat típusai

- ☛ a) Alapvizsgálat: a gyermek, tanuló teljes körű (pedagógiai/gyógypedagógiai, pszichológiai, orvosi) vizsgálata.
- ☛ b) Kiegészítő vizsgálat: az alapvizsgálat során felmerült, a megalapozott diagnózis megállapításához szükséges - de a gyermek terhelhetősége, a szükséges vizsgálati eszköz, szakember, vagy kompetencia hiánya miatt - annak keretében el nem végzett, a bizottság keretein belül el nem végezhető orvosi, pszichológiai stb. vizsgálat.
- ☛ c) Felülvizsgálat: hivatalból, hatósági megkeresésre vagy szülői kérelem alapján vagy a gyermek nevelését ellátó óvoda, nevelését, oktatását **ellátó iskola kérelme alapján végzett**, - a korábbi diagnózis megalapozottságát, a nevelés, a nevelés, oktatás formájának megfelelőségét, a fejlesztés eredményességének mérését célzó felülvizsgálat.
- ☛ Részletesen lásd 2-3. mellékletet a 15/2013. (II. 26.) EMMI rendeletben

Szakértői vizsgálat indítható

- ☛ a) hivatalból,
- ☛ b) hatósági megkeresésre,
- ☛ c) szülői kérelemre,
- ☛ d) illetve a szülő egyetértésével
 - ☛ da) a nevelési-oktatási intézmény, (tájékoztatás!)
 - ☛ db) gyámhatóság, gyermekjóléti szolgálat, bölcsőde, gyermekotthon, területi gyermekvédelmi szakszolgálat,
 - ☛ dc) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény hatálya alá tartozó fogyatékosok ápoló, gondozó otthona, fogyatékosok rehabilitációs intézménye, fogyatékosok nappali intézménye
- ☛ kezdeményezésére.

Esélyegyenlőségi szakértő

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló vizsgálatának kezdeményezése esetén, a vizsgálaton jelen lévő szakszolgálati-esélyegyenlőségi szakértő szerepéről a **szülőt tájékoztatni köteles** az intézmény.

Ha a szülő igénybe kívánja venni, akkor a kérelmet az iskola megküldi az OH-nak, aki szakszolgálati esélyegyenlőségi szakértőt rendel ki a vizsgálatra.

Ha a szülő nem mond le jogáról, akkor jelen kell lennie a szakszolgálati esélyegyenlőségi szakértőnek:

- *az első vizsgálat alkalmával*
- *a folyamatos figyelemmel kísérést lezáró vizsgálat alkalmával*

A hivatalból történő felülvizsgálat

- a szakértői bizottság szakértői véleményét a végrehajthatásának megkezdését követő első nevelési év, tanév során hivatalból felül kell vizsgálni
- ha a gyermek, tanuló enyhe értelmi fogyatékos, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd, a szakértői véleményt az első hivatalból történő felülvizsgálat után addig a tanévig, amelyben a tanuló a tíz éves életkort betölti minden második, azt követően és egyéb fogyatékoság, valamint autizmus spektrum zavar esetében, illetve ha a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, addig a tanévig, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti, minden harmadik tanévben hivatalból felül kell vizsgálni
- Figyelem! Jelzési kötelezettség! 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 95. § (6) bek.

A fejlesztési feladatok dokumentálása SNI-sek esetében

- ☛ **R. 139. §** (1) A nevelési-oktatási intézmény a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és a végrehajtásában közreműködő pedagógus évente legalább egy alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét.
- ☛ (2) Az többi tanulóval együtt oktatott tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációját központilag kiadott egyéni fejlődési lapon dokumentálja. (Tü. 356; betétív Tü. 357)

A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás

- ✎ **R. 138. §** (1) Az Nkt. 6. mellékletében a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás megszervezésére meghatározott heti foglalkoztatási időkeretet abban az esetben, ha a tanulót külön osztályban tanítják, osztályonként kell biztosítani.
- ✎ (2) Abban az esetben, ha a sajátos nevelési igényű tanuló nevelés -oktatása a többi tanulóval együtt történik, az Nkt. 6. mellékletében a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésére meghatározott heti időkeretet kilenc főre kell meghatározni és biztosítani oly módon, hogy az Nkt. 6. mellékletének E oszlopában meghatározottak szerint az azonos heti óraszámban foglalkozásra jogosult tanulók számát elosztják kilencel. Ha az osztás alapján az azonos heti időtartamú foglalkozásra jogosult tanulók száma a négy főt meghaladja, akkor az Nkt. 6. mellékletének E oszlopában meghatározott heti óraszámot, négy vagy kevesebb fő esetén az Nkt. 6. mellékletének E oszlopában meghatározott heti óraszám ötven százalékát kell biztosítani.
- ✎ (3) Ha a tanuló sajátos nevelési igényét halmozott sérülés alapozza meg, a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások heti időkeretének számításánál a magasabb óraszámra jogosító fogyatékossgot kell figyelembe venni.
- ✎ (4) Összevont osztályban az osztály legmagasabb évfolyamára járó tanuló évfolyamára az Nkt. 6. mellékletének E oszlopában meghatározott óraszámokat kell alkalmazni.
- ✎ (5) Az általános iskola felső tagozatán – a nevelőtestület döntése alapján – a rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások legfeljebb ötven, a közép fokú iskolában legfeljebb hetvenöt százaléka a sajátos nevelési igényű tanulók tehetséggondozására, a tantárgyi követelmények eredményes teljesítését szolgáló felzárkóztatásra is fordítható. A nevelőtestület az erre irányuló döntését félévenként köteles felülvizsgálni, és a tanuló fejlődésének ismeretében megerősíteni vagy módosítani.

Tanügy-igazgatási kérdések, feladatok

- Csak a működési engedélyben szereplő fogyatékosági típusú tanulóval létesíthető tanulói jogviszony („bújtatott” SNI-sek veszélye, pl. tanulóbaleset)
- Intézménykijelölés kérdése, gyakorlati problémák
- Tanügyi nyilvántartás (SNI – törzslap, beírási napló), (BTM – beírási napló)
- Egyéni fejlesztési tervek, habilitációs, rehabilitációs órák dokumentálása, fejlesztési eredmény rögzítése SNI-s tanulók esetében (Tü. 356; betétív Tü. 357)
- BTM-es tanulók egyéni fejlesztési terve, dokumentálása
- Értékelés, minősítés alóli mentesítés. Nem a szakértői vélemény mentesít, hanem az igazgatói határozat! [Szakvélemény alapján igazgatói határozat (nincs mérlegelési jogköre), a határozat, formai, tartalmi követelményei, a mentesítés törzslapra, naplóba, bizonyítványba történő felvezetése.]
- SNI-s tanuló tankötelezettségének meghosszabbítása (max. 23 évig, szv. alapján)
- SNI/BTM-es tanulók magántanulóvá nyilvánítása (ig. határozat), ellátásuk
- A helyi tanterv tartalmazza a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő programot – (figyelemmel az „Irányelvekre” – 32/2012. (X. 8.) EMMI rend.)
- **Érdekesség:** *R. 83. § (2) „A tanuló, a gyermek, a kiskorú tanuló szülőjének írásbeli nyilatkozatát be kell szerezni ... a tanórai foglalkozáson való részvétel alóli felmentéssel, az egyes tantárgyak alóli mentesítéssel, a tanulmányi idő rövidítésével kapcsolatos ügyekben. (De! Ezt az Nkt. felülírja!)*

Mit taníthat gyógypedagógus általános iskolában?

„normál” általános iskolában, ahol nincs SNI-s ellátás	„integráló” általános iskolában
<p>Semmilyen műveltségi területhez tartozó oktatási feladatot sem végezhet.</p> <p>(Egyéb foglalkozásokat pl. napközi, tanulószoba elláthat.)</p>	<p>Ha az általános iskola a többi tanulóval együtt (integráltan) sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását is ellátja, akkor a gyógypedagógus csak a rehabilitációs célú tanórák terhére szervezett foglalkozások megtartására jogosult.</p>

Ha a „normál” általános iskolának van olyan osztálya, vagy tagozata, ahol kizárólag sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása folyik, akkor ugyanazok a szabályok vonatkoznak a gyógypedagógusra, mintha szegregált intézményben tanítana. (Tehát: 1-6. évf., illetve 1-8. évf.-on valamennyi műveltségi területhez tartozó oktatási feladatot elláthat.)

Lásd!

18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről

Gyógypedagógiai pótlék

Per. 16. § (7) „Gyógypedagógiai pótlékra az a pedagógus jogosult, aki sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelését, iskolai nevelés-oktatását, kollégiumi nevelését vagy fejlesztő nevelés-oktatását a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint végzi, **feltéve, ha kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal foglalkozik, vagy ha az általa felkészített gyermekek, tanulók közül a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók aránya a nevelési év, tanév első napján eléri a harminchárom százalékot.**”

Gyógypedagógusok óraszámának kérdésköre

Pedagógus	Neveléssel-oktatással lekötött munkaidő	Kötött munkaidő	Teljes munkaidő
Többségi pedagógus, többségi iskolában	22-26 óra (a teljes munkaidő 55-65%-a)	32 óra	40 óra
Többségi pedagógus gyógypedagógiai iskolában	20 óra (a teljes munkaidő 50%-a)	32 óra	40 óra
Gyógypedagógus többségi (integráló) iskolában	22-26 óra (a teljes munkaidő 55-65%-a)	32 óra	40 óra
Gyógypedagógus szegregált iskolában	20 óra (a teljes munkaidő 50%-a)	32 óra	40 óra

Felhasznált jogforrások

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési -oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről (*XXXI. fejezet a nevelés-oktatás rendjét veszélyeztető szabálysértések*)
 - „... aki a pedagógiai szakszolgálatra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően készített szakvéleményben foglaltakat szándékosan figyelmen kívül hagyja, szabálysértést követ el.”*
- 2004. évi CXL tv. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

Köszönöm a figyelmet!

BAPTISTA PEDAGÓGIAI INTÉZET

